

02-06-2020

Bachelor

Navn: Dennis Yetik

Studienummer: 202163876

Københavns Professionshøjskole

Bachelorprojekt – Historie

Fagligvejleder: Andreas Kopp

Pædagogiskvejleder: Lærke Vildlyng

Antal anslag: 60.800

Indhold

Indledning	2
Problemformulering	3
Læsevejledning	3
Teorier	4
Interkulturel undervisning	4
Multikulturalistisk undervisning	4
Hvad, hvem og hvordan	5
Kulturbegrebet	6
Interkulturel kompetence	7
Kategorisering	8
Identitet	9
Empiri	10
Præsentation af empiri	10
Undersøgelsesdesign	10
Lærerinterview med MS	11
Lærerinterview med RH	11
Lærerinterview med KN	11
Elevinterview med B	12
Analyse	12
Kultur	12
Delkonklusion til kultur	13
Interkulturel kompetence	14
Delkonklusion – interkulturel kompetence	15
Didaktik & interkulturel undervisning	16
Undervisningens hvad?	16
Undervisnings hvem?	17
Undervisningens hvordan?	17
Delkonklusion-hvad, hvem og hvordan	17
Relation- hvad kan det bidrage med?	17
Delkonklusion- relation	18
Elevernes kulturelle forståelse af hinanden	19
Delkonklusion-elevinterview	20
Diskussion af den monokulturelle undervisning	21
Konklusion	21

Refleksioner som kommende skolelærer	22
Perspektivering	22
Litteraturliste	23
Bilag 1- Historiefagets formål	24
Bilag 2- Interviewskema	24
Bilag 3- MS-interview	27
Bilag 4- RH-interview	28
Bilag 5- KN-interview	29
Bilag 6 – Elevinterview	29
Bilag 7 – Interviews med optagelse	30
Interview af MS	30
Interview med RH.....	30
Interview med KN:	30

Indledning

I folkeskolens formålsparagraf står der: ”§1. *Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.*” (Undervisningsministeriet, 2019). I forlængelse af folkeskoleloven, er historiefagets formål også at forberede eleverne til at indgå i et demokratisk samfund, hvilket står beskrevet i fagets formål Stk. 3. ”*Elevernes historiske bevidsthed og identitet skal styrkes med henblik på, at de forstår, hvordan de selv, deres livsvilkår og samfund er historieskabte. Derved opnår eleverne forudsætninger for at leve i et demokratisk samfund*” (Emu, 2019). Det er skolens opgave at give eleverne forståelse for andre lande og kulturer. Jeg mener, at det gælder alle eleverne i folkeskolen og dette betyder at der er ekstra fokus på lærens valg af didaktik. Målet som historielærer i en undervisning er prøve at inddrage alle elever, og til dette kræver det efter min mening, at læreren besidder viden om interkulturel didaktik og supplerende at der bliver inkorporeret interkulturel undervisning især i historiefaget.

I denne bacheloropgave vil jeg undersøge hvordan en lærers forståelse og implementering af interkulturel didaktik i undervisning, kan være medvirkende til en forbedring i læringen i historieundervisning. Jeg vil undersøge hvordan historielærere forstå begrebet interkulturel didaktik, hvordan de implementere det i deres undervisning og sidst men ikke mindst hvorvidt det påvirker elevernes kulturelle forståelse af hinanden.

Det er ikke et homogent samfund vi lever i længere, det kan vi se i vores hverdage, arbejdspladser og andre arenaer, og dermed er elevsammensætningen i folkeskolen hellere ikke længere homogen. Folkeskolens klasser er i dag sammensat af elever med forskellige kulturelle, sociale og etniske forudsætninger. Derfor er det skolernes ansvar at rumme alle disse forskelligheder. Men hvordan og i hvilke fag skal eleverne lære at rumme disse kulturelle, sociale og etniske forskelligheder, hvis de ikke møder dem i deres hverdag? Hvordan lærer eleverne at navigere rundt i en verden med mange kulturer? Hvordan kan man undgå at mødet med andre kulturer er bliver mødt med et kulturchok, men i stedet givende? Kulturmødet skal gøre os bevidste om vores egen kultur og gøre det muligt at agere hensigtsmæssigt og kompetent i forskellige relationer og fællesskaber.

Jeg synes personligt at dette er et yderst spændende emne, da jeg i mit arbejde som pædagog, mentor, lærer og lærervikar, tit har hørt at historiefaget er kedeligt og irrelevant. Derudover har jeg i løbet af mine praktikker, lagt mærke at historiefaget kan give eleverne redskaber og værktøjer, som bliver vigtige for dem senere hen. Disse redskaber og værktøjer, kan ligesom overstående citat fra undervisningsministeriet, være med til deres aldsige udvikling og forståelse af andre lande og kulturer. Jeg er klar over, at det kun er tre historielærere jeg har interviewet, og derfor er der også en begrænsning i forhold til udfaldet er min undersøgelse. Derfor vil jeg dykke i dybden med de tre historielæreres interview, og trække vigtige elementer ud af interviewet og anvende dem til opgaven. Det er vigtigt for mig i denne opgave at komme frem til, hvor stor en effekt lærerens forståelse af interkulturel didaktik og implementering af dette i undervisningen. Derfor er jeg kommet frem til følgende:

Problemformulering

Hvordan forstås og implementeres interkulturel didaktik hos historielæreren i folkeskolen og hvorvidt oplever læreren dette påvirker elevernes kulturelle forståelse af hinanden?

Læsevejledning

Formålet med denne bacheloropgave, er at undersøge og finde frem til hvordan, en historielærer forstår og implementere interkulturel didaktik i folkeskolen, og hvilken effekt det kan have for elevernes kulturelle forståelse af hinanden. Indledningsvis vil jeg præsentere udvalgt teori, som jeg har brugt til at analysere min empiri. Dernæst vil gennemgå hvilken metodisk tilgang jeg har gjort nytte af, og supplerende hvilken effekt dette har haft. Efterfølgende vil jeg kort gennemgå min empiri, som jeg har anskaffet igennem lærer og elevinterviews og senere hen anvende dette i min analyse. Afslutningsvis vil jeg komme med en diskussion, konklusion, refleksion som kommende lærere og perspektivering af min opgave.

Jeg finder det relevant at undersøge dette problemfelt, da min opfattelse af historiefaget og den undervisning jeg kender til, er meget sparsom i forhold til den interkulturelle dimension. Det er påvist at historiefaget er et

nedprioriteret fag og især hos eleverne (HistorieLab, 2019). Den empiri jeg har valgt at delvis benytte mig af i denne bacheloropgave, er indsamlet med henblik på at forstå udvalgte lærere og en enkelt elev ude på skoler både i og udenfor København. Alle tre skoler har dog til fælles at skolen består af ca. 70 procent af elever med anden etnisk baggrund end dansk. Yderligere vil jeg via kvalitative interviews med tre historielærere indsamle empiri, som skal hjælpe med at give et indblik i opgaven. Ved hjælp af udvalgte teorier som jeg refererer til og undersøger nærmere i mit teori afsnit, vil jeg prøve at komme til en forståelse af, hvordan og hvorfor det er en god idé at netop historiefaget, bruges som et interkulturelt klasserum. Historiefaget er i følge mig og andre teoretikere et oplagt som fag, når der skal arbejdes med et interkulturelt klasserum.

Teorier

Interkulturel undervisning

Jeg vil i dette afsnit beskrive og forklare hvilke teorier jeg har valgt at bruge og analysere min empiri med. Jeg vil tilføje beskrive og definere hvilke begreber, de forskellige teoretikere skriver om og bruger, da jeg senere hen i min opgave vil gøre brug af disse begreber.

Indledningsvis vil jeg starte med et af hovedbegreberne i min bacheloropgave, hvilket er interkulturel didaktik. Jeg har igennem mine praktikforløb, semester og studietur til udlandet, fået læst flere tekster og opbygget en kæmpe interesse for dette område. Ydermere for at læreren kan tilrettelægge undervisning af interkulturel undervisning, så der først og fremmest at vigtigt at man har en ide om hvad interkulturel didaktik er og hvad undervisningen består af. Opgaven vil også komme igennem flere forskellige definitioner af disse begreber, jeg har dog valgt at fokusere og benytte mig af Mette Buchardt og Liv Fabrins bog *interkulturel didaktik* som kommer med en definition af begreberne, som jeg også personligt synes ligger godt op ad Iben Jensen definition af begrebet multikulturalistisk undervisning.

"Multikulturalister anser det monokulturelle uddannelsessystem og assimilationsstrategien for at være årsag til, at minoritets elever gennemsnitligt klarer sig dårligere i uddannelsessystemet end elever med majoritetsbaggrund" (Buchardt & Fabrin, 2012, s. 13).

Multikulturalistisk undervisning

Bogen interkulturel didaktik af Mette Buchardt og Liv Fabrin, kommer med en velformuleret definition af begrebet multikulturalister, *"Multikulturalister anser det monokulturelle uddannelsessystem og assimilationsstrategien for at være årsag til, at minoritets elever gennemsnitligt klarer sig dårligere i uddannelsessystemet end elever med majoritetsbaggrund"* (Buchardt & Fabrin, 2012, s. 13).

Multikulturalismen kom i centrum i 1970'erne i Storbritannien, grundet deres tidligere status som kolonimagt og imperium, hvilket førte til at flere minoritetsgrupper kom til landet (ibid., 2012, s 13).

Storbritanniens tradition for multikulturel undervisning, indeholder både kritik og bud på hvordan det er muligt at organisere og skoler og uddannelsessystemer med fokus på, at kunne skabe en multikulturel undervisning (ibid., 2012, s. 14).

Når det handler om monokulturen, både i dansk og britisk perspektiv, har det fået kritik for at det kun henvender sig til majoritet delen af befolkningen. Monokulturalisemens tilgang fokuserer på at minoritetsgrupperne tilegner sig majoritetens sprog, livsstil, historie og religion. Dette vil føre til at minoriteten med tiden opløses og yderligere bliver fuldstændig assimileret i det samfund og kultur, som man befinder sig i (ibid., 2012, s. 15).

Dertil kan man komme med et alternativ til den kompensatoriske tilgang, og dette er ved at etablere et multikulturalistisk curriculum som også inkluderer minoritets elever. Ved at anvende og gøre brug af et multikulturalistisk curriculum, bliver de etniske minoriteter til en ressource, som beskrevet ovenfor (ibid., 2012, s. 16).

"Multikulturalisternes indvending mod at prioritere sådanne eurocentrisk eller nationale perspektiver er, at man herigennem overser, usynliggør og dermed mere eller mindre direkte fordømmer de andre kulturelle mønstre og værdisæt, som man formoder, at landets forskellige migrantgrupper, herunder minoritets eleverne i skolerne, identificerer sig med." (ibid., 2012, s. 16).

Bogen *Interkulturel Didaktik* (Buchardt & Fabrin, 2012) består af to dele, hvor den første del omfatter de forskellige former for interkulturel undervisning, og den anden del af bogen kommer med konkrete bud på, hvordan man som lærer kan interkulturalisere sin undervisning. De har kaldt kapitlet interkulturel undervisning – hvem, hvad, hvordan? Og disse tre didaktiske tilgange, vil jeg forsøge at forklare på de følgende sider.

Hvad, hvem og hvordan

Mette Buchardt har i samarbejde med Liv Fabrin i deres bog *Interkulturel Didaktik* opstillet tre spørgsmål, som tager udgangspunkt i hvordan man tilrettelægger den interkulturelle undervisning. De tre spørgsmål man kan stille op er, *hvad, hvem og hvordan* og dette er en af måderne man kan fremme interkulturel undervisning på og med udgangspunkt i at forandre undervisningens indhold, som er undervisningens *hvad*. Med udgangspunkt i undervisningens *hvad*, så handler det om hvilket indhold der trækkes ind i klasseværelset, og hvordan indholdet der bliver repræsenteret gøres tilgængeligt for elevernes tilegnelse. Essensen her handler om for læreren at tænke over, hvilke dele og udvalg af viden om verden, man vil præsentere for eleverne (Buchardt & Fabrin 2012. s. 47). Det bliver udtrykt klart i bogen at der ikke findes ikke objektiv viden om verdenen, og at der altid vil være perspektiver og vinkler på det udvalgte indhold, og derfor handler om at præsentere eleverne for en viden med forskellige perspektiver (ibid., s. 47). Det vigtige er at der bliver repræsenteret forskellige vinkler på det udvalgte stof end den nationale danske eller

eurocentriske vinkel for at kunne styrke eleverne. Derudover er det vigtige at fremme elevernes kildekritiske færdigheder, som handler om at de kan diskutere og stille spørgsmål til det udvalgte stof. Afsluttende til spørgsmålet hvad så kan man også som lærer vælge et emne, som rummer potentiale og mulighed for diskussion (Ibid., s. 47).

Den anden måde for at kunne fremme sin undervisning i en interkulturel retning, er at fokusere på hvem den skal rettes imod. I undervisnings tilfælde kan man rette fokusset på eleverne, hvor man ser på deres baggrunde og nutidige og fremtidige identiteter, og det er det man kalder undervisningens hvem (Ibid., s. 57). Det handler om i undervisningen at gøre sig overvejelser omkring, hvilke "personligheder," vilkår og forudsætninger undervisningen skal rumme, udvikle og imødekomme og hvordan man i undervisningen medtænker forskelle, ligheder og uligheder (Ibid., s. 57).

Den sidste arbejdsform fokusere på undervisningens hvordan, og her handler det om, hvordan eleverne lærer at tilegne sig ny viden. Som lærer vil man interkulturalisere undervisningen via arbejdsformer, og dette handler om at overveje, hvilke arbejdsformer der bedst understøtter det, som eleverne skal dannes til eller skal lære (Ibid., s. 58). Til dette findes der to tilgange med arbejdsformer, hvor den ene handler om at anvende bestemte arbejdsformer, fordi de fungerer og passer bedst med undervisningens indhold og dannelsesmæssige mål. Den anden tilgang handler overordnet om de metoder, man som lærer anvender i undervisningen som skal varieres i forhold til de mål eller kompetencer, man gerne vil fremme (Ibid., s. 58).

Kulturbegrebet

Kulturbegrebet er et stort begreb og ifølge Nanna Bøndergaard Butters er kultur alt det, der er menneskeskabt og det menneske dyrker. Med andre ord, alt det som ikke er natur men udviklet og skabt af mennesker, definitionen af kulturbegrebet (Butters, 2010 s. 54). Kultur er noget som indebærer en tilpasning til forskellige forhold og derudover stadig er et produkt formet af menneskers kreativitet. Derfor er mange kulturer forskellige på mange forskellige punkter. (Ibid. s. 55). Yderligere mener Butters, at man inden for hver enkelt kultur inddeler verden og menneskelivet på sin egen måde. Dette mener hun ikke er et bevidst valg, men fordi alle vokser op med deres egne inddelinger og oplever disse som de eneste naturlige og 'sande'. Dette gør at vi ofte ikke er særligt opmærksomme på disse inddelinger, men ser dem først, når der sker et "kultursammenstød" med nogle andre. (Ibid., s. 55)

Yderligere kommer Ellen Farr m.fl. med et bud på definitionen af kulturbegrebet i deres bog *Klædt på til verden*. Ifølge Ellen Farr m.fl. er forståelsen af kulturbegrebet centralt og vigtigt, når man skal have muligheden for at kunne forstå interkulturel kompetence, og dette begreb vil yderligere blive uddybet i næste afsnit. Farr m.fl. forstår kultur som et system af symboler, som dannes gennem grupperes interaktion (Farr M.fl. 2009, s. 12). Kulturbegrebet er i det her tilfælde dynamisk, da man ikke kan se kultur som noget, der er iboende i hos det enkelte individ, men er noget der udvikles igennem mennesker og konstant er i

forandring. For hver gang en deltager eller individ bruger de kulturelle symboler, sker der en forandring og udvikling, og forekommer hele tiden (Ibid., s. 12).

I forlængelse af overstående, fortæller Farr at der to forskellige kulturbegreber.

De dynamiske kulturbegreb som er det første, er modsætning til det andet som er det statiske kulturbegreb som ser på kulturer, som noget der er iboende i den enkelte. Måden det på er igennem opvækst, opdragelse og socialisering, hvor individet passivt bærer en kultur, og dermed bliver det en række iboende karakteristika hos den enkelte. Man ser på kultur som speciel livsstil ved at leve på række værdier og normer, og dette bliver givet videre fra generation til generation (Ibid. s. 12). Med et statisk kulturbegreb ville man se interkulturel kompetence som en formel med anvisninger til, hvordan bør og skal agerer i forhold til en bestemt kultur (Ibid., s. 13). I modsætning så er det dynamiske kulturbegreb evnen til at kunne aflæse og reagere hensigtsmæssigt på symboler, som personen man har en interaktion med anvender på daværende tidspunkt (Ibid., s. 13).

Interkulturel kompetence

Nordenbo beskriver at kompetence er noget man som individ gør eller kan (Nordenbo, 2012, s. 53). Der forventes af uddannelsesinstitutionerne at skolerne kan give eleverne faglig kompetence som forbereder og gør dem klar til samfundet. Derudover skal folkeskolen ikke kun fokusere og inddrage faglig kompetence, men tage højde for de sociale værdier. Yderligere bliver kompetencebegrebet bredere, da det udover de kognitive færdigheder også indebærer emotionelle og sociale komponenter (Ibid., s. 54).

I år 2005 udgav undervisningsministeriet en rapport om det nationale kompetenceregnskab, og rapporten indeholdt 10 nøglekompetencer, som er vigtige, har en betydning for elevernes læring, vækst og velfærd. En af disse kompetencer er den interkulturelle (Pub.uvm.dk). Interkulturelle kompetencer er der mange definitioner af, dog vil denne opgave tage udgangspunkt i Ellen Farris m.fl. definition af interkulturel kompetence fra bogen *Klædt på til verden*. Ellen Farr m.fl. fortæller i bogen om at, interkulturel kompetence handler om åbenhed over for forskelle, viden om forskelles historiske kontekst, evnen til at tage den andens perspektiv i interaktion og ikke mindst evnen til at handle ud fra egne værdier. Yderligere handler kompetencen også om mod og vilje til at handle som deltager i de fællesskaber, man indgår i (Farr m.fl. 2009, s. 13).

Når man vil skabe og tilegne interkulturel kompetence, er det ikke noget man som individ kan mestre eller lære over få dage eller undervisningslektioner. Det er en millpæl som kræver tid og energi at mestre, og det udvikles gennem livet i mødet med andre kulturer og mennesker. Den interkulturelle kompetence udvikler sig, når man er i stand til at reflektere over sine egne handlinger og måder at møde forskelle på (Ibid., s. 13).

I forlængelse af overstående fortæller Karen Risager, som er professor ved Roskilde Universitet, at den kognitive dimension i interkulturel kompetence handler om, den indsigt vi har i verden altid, er perspektivisk. Dette betyder at vi altid ser verden med vores egne briller, og at det vi ser, er påvirket af vores erfaringer. Hertil er vores opfattelse af verdenen påvirket af, hvor vi kommer fra geografisk, socialt, og historisk. Vores opfattelse af familiebaggrund, skolegang, medier og rejser er knyttet til vores personlige erfaringer (Risager, 2010 s. 56).

Ellen Farr m.fl. pointerer, at eleverne skal lære, hvordan man bedst muligt kan møde og håndtere forskellighed. Det handler om at kunne agere konstruktivt i uforudsigelige og ukendte situationer (Farr m.fl. 2009, s. 12). Som tidligere nævnt, er de interkulturelle kompetencer et livslangt projekt og mål, og evaluering er uundværlige elementer i den gode undervisning i interkulturel kompetence (Ibid., s.14).

Kategorisering

I forlængelse af Lise Kvande & Nils Naastad bog *hva skal vi med historie*, så kommer de yderligere rundt omkring begrebet historie som kategorisering. Dette begreb er i min opgave også vigtigt at komme ind på, da begrebet indeholder elementer som jeg vil undersøge i mit problemfelt.

I bogen *hva skal vi med historie* bliver historiefaget beskrevet som identitetsopbyggende og identitetsforstærkende og historien handler om *os*. Selvom historien altid handler om *os*, opstår der altid et *vi* og *de andre*, hvilket i flere sammenhænge handler om majoriteten og minoriteten (Kvande & Naastad, 2018, s. 142). I forhold til diskussionen om *dem* og *os*, handler det i stor grad om hvordan majoriteten anvender deres "magt" til bestemme hvilke personer eller grupper de vil inkludere eller ekskludere, og derfor opstår *vi* 'et versus *de andre*.

Måden *vi* og *de* opstår og bliver dannet på, handler i stor grad om at man indgår i større eller mindre fællesskaber lokalt, regionalt, nationalt og internationalt (Ibid., s. 141). Måden dette bliver relevant for historiefaget står også beskrevet i bogen og lyder på.

"Faget kan bidra til å forsterke eksisterende skillelinjer mellom Oss og Dem. På den andre siden kan historien også brukes til at å problematisere slike inndelinger og vise, gjennom historiske eksempler, at slike skillelinjer ikke er naturskapte, men snarere et resultat av fortidige kulturforståelser, handlinger, prioriteringer, politisk virkelighet og ikke minst av historieforfatternes behandling av denne problematikken." (Ibid., s. 143).

Her er det bemærkelsesværdige at tanken mellem *dem* og *os* ikke er naturskabte, men snare et resultat af fortidige handlinger. Det er derfor en prioritering i historiefaget af få fremmet de ”rigtige” forståelser for begrebet kultur, og yderligere vigtigt at *dem* og *os*, kan blive lavet om til et *vi*.

Identitet

I dette afsnit, vil jeg komme ind på begrebet identitet, set i forhold til historiefaget. Da der er begrænset dansk litteratur på dette område, har jeg derfor valgt at gøre brug norsk teori. Grunden til at der vil blive gjort af norsk teori er fordi at, Norge er et land der ligner os meget også på skoleområdet. Derudover er der mange af de problemstillinger, der beskrives i Lise Kvande og Nils Naastads bog *hva skal vi med historie*, anvendes og overføres, efter min mening, til den danske folkeskole.

De vil i bogen prøve at finde frem til, hvad det er historiefaget kan bidrage med i forhold til at danne elevens identitet. Der skelnes mellem dannelsesfaget historie og videnskabsfaget historie. I bogen lægger de vægt på, hvad det er man som historielærer skal lægge vægt på og hvilke historiske temaer man skal vælge og inddrage, fordybe sig og hvad man som lærer skal prioritere til undervisningen (Kvande & Naastad, 2013, s. 86).

Derudover fremgår det, at lærebøgerne i historiefaget er meget præget af den samtid de er skrevet i, det historiske stof er nøje udvalgt så elevernes nationale stolthed fremmes. Dog understreger Kvande og Naastad at der ingen forskningsundersøgelser der er lavet i forbindelse med, hvor stor en del af de udvalgte lærebøger, der faktisk bliver anvendt i historieundervisningen, og selvom man kender til indholdet i lærebøgerne, kender man ikke til lærerens praksis, derfor mener de, at der skal tages forbehold for historieundervisningens metode og indhold (Ibid., s. 87).

I kapitlet nævnes der yderligere hvordan at nationen svækkes som historisk grundlag for identiteten. Det handler om at EU længe har haft et ønske om at få borgerne til at danne en europæisk identitet, som skal være fælles for alle. Det handler om at man ved hjælp af fortiden skal opbygge og danne en ny identitet, et nyt fællesskab (Ibid., s. 98).

Afrundende kommer Kvande og Naastad også ind på begreberne statisk og dynamisk identitet, som er essensen i kapitlet. Disse citater fra bogen beskriver essensen af de to begreber i forhold til et skolesammenhæng. ”*I en slik forstand er identitet et statisk begrep, man er den man er, og kan ikke løpe bort fra dette selvet.*” (Ibid., s. 99) ”*Nå vore elever skal ”skape sin identitet” er begrepet dynamisk. Man skaper sig selv (ibid. s. 99) Man er ikke, man bliver. Man husker man er i nuet, og man skal videre.*” (Ibid., s. 99)

Empiri

Præsentation af empiri

Da mit felt er afgrænset til forståelsen og implementering af interkulturel didaktik hos historielæreren i folkeskolen, har jeg derfor etableret kontakt til tre historielærere som til fælles har en sjette klasse. Jeg har yderligere fået lov til at interview to elever fra en af de pågældende klasser. Rammerne for den indsamlet empiri foregår både i folkeskoler i København og udenfor, da jeg gerne vil se hvordan forskellige historielærere, forså og implementere begrebet, i forskellige kommuner. Min empiri omhandler kun interviews af historielærere, eleven og mine refleksioner gennem opgaven, da jeg har valgt, at min undersøgelse skal være i forhold til lærerens forståelse og implementering interkulturel didaktik og hvorvidt dette kan påvirke elevernes kulturelle forståelse af hinanden. Derfor vil min analysedel kun være bestående af min empiri, som jeg vil prøve at anvende til at besvare min problemformulering.

Undersøgelhedsdesign

I min undersøgelse vil jeg, som det fremgår af ovenstående præsentation, benytte kvalitative metoder, da jeg er interesseret i at få indblik i informanternes tanker, oplevelser og erfaringer for at opnå indsigt i vedkommendes faglige selvforståelse og professionelle vurdering af problemfeltets begreber og spørgsmål. Ved benyttelse af kvalitative metoder får jeg mulighed for at indsamle empiri med en dybde dimension. Desuden kan undersøgelsen tilpasses løbende efter undersøgelsens subjekt eller objekt, så risikoen for, at nyttig og uforudset information negligeres eller går tabt, reduceres (Bjørndal, 2014, s. 30-31).

Det er dog vigtigt at være bevidst om de begrænsninger, som den kvalitative metode og tilgang også rummer. Jeg skal som forsker være opmærksom på, at de svar, som bliver indsamlet, sjældent har en høj reliabilitet og dermed ikke er synderlig generaliserbare. Endvidere er det afgørende, at jeg har øje for min egen subjektivitet, i og med at den forståelse og fortolkning, som kommer til udtryk i en forskers analyse (Ibid., s. 118-119).

I min undersøgelse har jeg valgt at gøre brug af en induktiv tilgang. Dette ses ved, at jeg ud fra konkret empiri ønsker at udlede relevant teori, hvormed forskningsprocessen er hypotese genererende. Fremgangsmåden bliver dermed, at der med udgangspunkt i de interviews forsøger at udlede nogle synlige mønstre, forklaringer og sammenhænge, som kan hjælpe med at forstå og besvare min problemformulering. Denne tilgang er baseret på videnskabsteorien hermeneutik, hvor fortolkning er omdrejningspunktet for undersøgelsen. Her er målet at skabe unik, modsat generaliseret, viden, ved at undersøge subjektets forskellige erfaringer og forestillingsverdener. Dermed er fokuset at forstå sit indholdsfelt indefra og opnå ny viden gennem indsigtfuld tolkning (Mattsson, 2014, s. 91-92).

Overordnet er formålet med min undersøgelse således karakteriseret ved at være eksplorativ, da jeg ønsker at få et dybere indblik i mit valgte fokusområde og dertil afdække de problemer og muligheder, som der eventuelt vil blive præsenteret undervejs i mit arbejde. Frem for at støtte opad forudgående hypoteser, fuldt

ud strukturerede designs eller statistik, ønsker jeg at søge viden i mundtlige svar og observationer, som gerne skulle bidrage til et alsidigt og fleksibelt virkelighedsbillede af vores undersøgelsesobjekt, omend min konklusion da ikke kan generaliseres.

Jeg har valgt at lade hovedvægten af min empiri være bestående af tre interviews med forskellige historielærere og supplere dette med elev interviews.

Lærerinterview med MS

Jeg havde et ønske om at finde en historielærer som havde en del praksis indenfor historiefaget, og tilføje har haft deres klasse i historiefaget i mindst tre år. Det lykkes mig igennem kontakter og samtaler på kryds og tværs, at komme i snak med historielærer MS, som har en sjetteklasser den dag i dag. Han har haft sin klasse i tre år og har dem både i dansk og historie, og klassen består af 19 elever og diverse etniciteter. Skolen befinder sig også i et område, som er præget af mange minoritetsgrupper, og MS ville gerne holde skolens navn og område anonymt, hvilket jeg respekterede. Lærer MS var meget autentisk i forhold til interviewet og meget snaksaglig, hvilket førte til at samtalen varede længere tid end planlagt, da det var en interessant samtale vi havde i gang. På baggrund af samtalen med MS, vil jeg senere i min analysedel udtrække dele fra interviewet som er relevant for min undersøgelse og problemfelt.

Lærerinterview med RH

Historielærer RH har fra starten af samtalen bedt om at forblive anonym, da skolen og området er præget af flere problematikker. Jeg har en personlig relation til RH og derfor var det muligt med et interview, hvilket senere hen blev til samtale da han havde kendskab til min undersøgelse. Han agerer kun som historielærer for sin 6 klasse som består af 20 elever, og største del af klassen er af tyrkisk baggrund, hvilket var i orden for mig at skrive ind. Samtalen med RH var produktiv, kontant og kort, da han til hverdag har rigeligt at se til med sine klasser. Udfaldet af interviewet vil gavne min opgave godt, da RH i forvejen godt viste hvad jeg arbejdede med, og derfor vil jeg trække dele ud af interviewet og anvende det i min analyse. Dette vil jeg gøre senere hen.

Lærerinterview med KN

Det sidste interview som jeg har foretaget mig, er med historielærer KN, som til dagligt også har en sjetteklasser og er yderligere også dansklærer for klassen. Jeg blev anbefalet at kontakte KN af en tidligere kollega, da han skulle være lige den lærer jeg søgte. Han var og er stadig virkelig interesseret i interkulturalitet, hvilket også kom til syne i interviewet. Hans klasse er meget mangfoldig og består af 22 elever, og skolen befinder sig i København i fint kvarter og område. Jeg vil med dette interview anvende samme proces som mine to andre lærerinterviews, jeg vil tage udklip af interviewet og anvende det i min analyse.

Elevinterview med B

Den sidste empiri jeg vil benytte mig af, er et elevinterview fra en af de overstående klasser, og på grund af lov og samtykke forbliver elevernes navne anonyme. Dette interview blev ikke optaget, da jeg på grund af tidspres ikke kunne skaffe forældrerens samtykke til at opgave. Elev B har danske rødder, og er faglig og social stærk stillet i klassen. Dog er der til tider hvor elev B ikke føler sig en del af klassen, og dette vil jeg komme nærmere ind omkring senere i opgaven.

Slutteligt har jeg et par citater fra interviewet, hvor hele definitionen af ”dem og os” kommer tydeligt til udtryk og hvordan det påvirker dem.

Analyse

I den følgende afsnit vil jeg dele analysen i tre dele. Først vil jeg fokusere på forståelse af interkulturel didaktik, hvor jeg vil inddrage mine tre interviews og prøve at sætte dette op imod teorien som har anvendt. I det efterfølgende vil have fokus på hvordan historielærerne implementere dette i deres historiepraksis, og hvordan det kommer til syne. Til sidst vil jeg ved brug af elevinterviews og lærerinterviews prøve at komme frem til hvordan interkulturel undervisning kan påvirke elevernes kulturelle forståelse af hinanden.

Derudover følger jeg Kvaales råd om at transskribere for mening (Kvale, 2002, s. 133) Ligesom der i interviewene har valgt at ”rydde” lidt op i det sagte, således at halve sætninger og pauseord er blevet skrevet væk de fleste steder. Det betyder ikke, at jeg har ladet den information forsvinde, som disse indeholdt, men snarere skrevet det som passer ind i kontekst og således forsøgt at beholde meningen bag, uden at have accepteret alt for meget talesprog i transskriptionen. Dette for at højne læsbarheden i teksterne, ligesom vi forsøgte at få det skrevne ord til at have samme pondus, som det sagte havde haft. De interviews som opgaven består af, er lagt i bilag, hvor de således er frit tilgængelige som lydfil.

Hvordan forstås og implementeres interkulturel didaktik?

Kultur

I mine interviews med de udvalgte historielærere, fik de til fælles de samme spørgsmål som handlede om, hvordan forstår du interkulturel didaktik? Hvordan implementere du det i undervisning? Og flere lign spørgsmål som også står i mit interviewskema (Bilag, interviewskema). Inden da havde jeg en tese om at historielærere ville komme med forskellige bud på dette, men overraskende indeholdt deres svar samme elementer, og et af disse svar var kultur.

I samtalen med MS fortæller han kort om at der er flere kulturer som hersker i hans klasse, og at eleverne med tiden er blevet mere bevidste om dette, et citat fra interviewet lyder på: *”Der er rigtig mange forskellige kulturer der hersker i klassen som de også selv er blevet mere og mere opmærksomme på jo*

ældre de bliver” (Bilag MS, 1.1). Det MS beskriver her hænger godt sammen med Butters teori om kultur, og at man bliver mere bevidst om ens kultur når man havner i ”kultursammenstød” med andre, som gør at man bliver mere opmærksom på sig egen (Butters, 2015, s. 54). Yderligere uddyber han at der er mange subkulturer som nogle gange godt kan bruge deres eget sprog, når der f.eks. er gruppearbejde eller lign. Alt dette har været med til at lærer MS har været nødsaget at avende sine interkulturelle evner for at kunne skabe en kulturel fællesforståelse i klassen. Efterfølgende fortalte han kort om sit arbejde i udlandet, og hvorfor det er vigtigt at have en åbenhed for alle kulturer og kan yderligere kan kommunikere på tværs af det her kultur (Bilag MS, 1.2). Derfor vægter MS vigtigheden af kultur og kulturelforståelse, da han igennem sin erfaring som lærer er blevet mere bevidst om at avende elevens kulturelle historier som en ressource i undervisning.

I forlængelse af kulturbegrebet, fortsætter RH med at give sit perspektiv på dette. Han fortæller blandt andet om man skal have forståelse for forskellige kulturer, og flere forskellige kulturs baggrund. Yderligere fortæller han om vigtigheden af at vide, hvordan de forskellige kulturer har påvirket og spille en rolle på hinanden (Bilag RH, 1.1). Det RH beskriver her et dynamisk kulturbegreb som Ellen Farr’s skriver om, og dette betyder at kulturen konstant er i forandring og udvikles igennem tiden (Farr m.fl. 2009, s. 12). Afsluttende til RH’s fortælling om kulturbegrebet, fortæller han yderligere at kultur ikke kun handler om forskellige landes kultur, men også hvordan kulturerne kan være anderledes i forskellige byer. Dette var interessant at høre om, da RH har etableret såkaldte ”venskabsklasser”, hvor hans klasse skulle møde en anden klasse, i en anden by, og på denne måde ville det komme til syne at selv om eleverne kunne have samme baggrunde, så vil deres kultur være anderledes.

Det bliver eksemplificeret i interviewene at kultur kan have en afgørende rolle i arbejdet med at forstå interkulturalitet, men som historielærer burde man så også selv være bevidst og fokuseret på ens egen baggrund og kultur?

Baggrunden for overstående lægger op til interviewet med KN, som pointerer i interviewet at han er af minoritetsbaggrund, og at han i sine folkeskole år ikke blev anerkendt, hverken hans kultur eller baggrund. I forlængelse af spørgsmålet i interviewet, fortæller KH at det er vigtigt for ham at man skal give eleverne, i forlængelse af folkeskoleloven muligheden for de kan udvikle deres personlige og kulturelle identitet (Bilag KH, 1.1). I forhold til afsnittet om multikulturalistisk curriculum, kan man se at KH-skolegang ikke været præget af tanken om at bruge minoritets elever som en ressource for undervisning, hvilket har ført til mangel på anerkendelse (Buchardt & Fabrin, 2012, s. 13). Yderligere nævner han vigtigheden af at, eleverne skal kunne møde andre kulturer i det danske samfund, den nationalesammhæng og sidst uden for de danske grænser, da dette vil ruste eleverne på til at deltage i samfundet.

Delkonklusion til kultur

Det er delvis kollektiv forståelse mellem de tre historielærere at kultur spiller en stor rolle, når man tænker i en interkulturel bane. I forlængelse af overstående, bliver det tydeliggjort at det handler ruste eleverne til mødet med andre kulturer, så de derefter kan agere i samfundet. Måden mine informanter vil opnå dette på er ved hjælp af en autentisk tilgang til begrebet, og tilknyttende ved brug af kommunikation. Et af de fællesnævner informanterne nævner, er interkulturel kompetence, hvilket vil være det næste punkt i analysen, da de mener det spiller en afgørende rolle.

Interkulturel kompetence

Hvad er interkulturel kompetence? Hvordan tilegner man sig denne kompetence? Hvorfor er det vigtigt som historielærer at have denne kompetence?

Overstående er delvis nogle af de spørgsmål jeg stillede til mine informanter, da de til fælles nævner at interkulturel kompetence, spiller en medvirken i forståelsen af interkulturel didaktik. De nævnte kompetencen uden at yderligere gå i dybden med det, og derfor var jeg nødsaget til at stille dem spørgsmål ind til det, da de havde opfattelsen af interkulturel kompetence, var en implicit selvfølge.

I forbindelse med interviewet med RH og MS kom det til syne, at begge lærer har samme syn på interkulturel kompetence, men dog er udfaldet af undervisningen ikke det samme. RH fortæller om at kompetencen i sig selv er svært at opnå, da det er noget man ikke kan tilegne sig hurtigt. Han har været nødsaget til at sætte sig ind i sine elevernes kulturelle baggrunde, for at kunne bygge sin interkulturelle kompetence op omkring det (Bilag RH, 1.3). Han arbejder til hverdag med en klasse hvor størstedelen af klassen består af minoritets elever af tyrkisk baggrund, og derfor har han været nødsaget til at kunne forstå elevernes og forældrenes kulturelle normer og værdier, for at kunne lave en vekslende undervisning i dansk og andre landes kultur. Med denne tilgang har RH med tiden, og siden han fik klassen overrakt, bygget videre på sin interkulturelle kompetence ved hjælp af hans personlige og arbejdsmæssige erfaring.

Som tidligere nævnt havde MS samme synspunkt og holdning til begrebet, han har dog andre erfaringer som har styrket hans interkulturelle kompetencer. Som nævnt i afsnittet om "kultur", så har MS arbejdet i udlandet, og dette har været en øjenåbner for hans interkulturelle tilgang til undervisningen. Han har siden 3.klasse været fokuseret på elevernes kulturelle forskelle, og har på baggrund af dette tænkt nøje over hvordan han kunne skabe en interkulturel undervisning, hvor eleverne møder andre og hinandens kulturer (Bilag MS, 1.3). Hans arbejde i udlandet har styrket hans kompetencer på områder, som gør at han bliver mere fokuseret på hvordan man møder andre kulturer med åbne og fordomsfrie tanker, dette har været livslangt projekt for ham. MS roser sin klasse, og her kan man snakke om han enten har haft succes med at inkorporere sine interkulturelle kompetencer til interkulturel undervisning, eller om der andre elementer som spiller en rolle.

Dog hænger samtalen med MS og RH, godt sammen med definitionen af interkulturelle kompetencer som Ellen Farr fortæller om, hvilket er at man har en åbenhed fra andre kulturer og at erfaringen man har oplevet i verden, er med til at skabe kompetencen. For at kunne forstå *interkulturel didaktik* understreger begge lærere at man som historielærer skal have interkulturelle kompetencer. De fortæller også kort om at det handler om at kunne undervise i historisk materiale men på tværs af elevdiversitet, hvilket vil sige at læreren fokuser på elevernes kulturelle baggrunde og planlægger undervisning med elementer fra deres kulturer.

I forlængelse af Ellen Farris definition af interkulturel kompetence, supplerer Karen Risager videre på begrebet. Det handler om at den kognitive definition i interkulturel kompetence altid er præget af vores eget perspektiv. Dette vil sige at vi ser verdenen med vores egne ”briller”, og at vores handlinger er påvirket af vores egne erfaringer, og dette kan være rejser, familiebaggrund og skolegang. Baggrunden for specifik de tre områder er fordi informanternes forståelse af interkulturel kompetence, er opstået et af disse områder.

MS blev opmærksomgjort på dette, da han arbejdede i udlandet, hvor han så verden, kulturen og eleverne på en anden måde. Det har medvirket til at han dagen i dag, har redskaber og værktøjer inden for interkulturel kompetence (Bilag MS, 1.2).

RH-historie er lidt anderledes, han er opvokset i dansk kultur, område og familie, og dette kunne han mærke da han begyndte sidst arbejde i hans nuværende klasse. Kulturen hos eleverne var anderledes, hvilket han skulle opbygge en forståelse for, før han kunne skabe en interkulturel undervisning. Området af hans skole er meget udsat, og dette er også nye rammer for ham. Hans elevs familie spiller også en rolle, især de familier som er meget ressourcetsvage og de familier, som ”er ekstreme” i enten religion eller kultur, ofte kan være en stor udfordring (Bilag RH, 1.4).

Sidst men ikke mindst KN’s skolegang, hvilket har været et af de mest interessante samtaler. Med udgangspunkt i et citat af Buchardt og Fabrins bog ”interkulturel didaktik” kommer det til syne at KN monokulturelle skolegang, har medvirket til hans bevidstgørelse af multikulturel skolegang.

”*Multikulturalister anser det monokulturelle uddannelsessystem og assimilationsstrategien for at være årsag til, at minoritetselever gennemsnitligt klarer sig dårligere i uddannelsessystemet end elever med majoritetsbaggrund*” (Buchardt & Fabrin, 2012, s. 13). KN er på baggrund af sin egen skolegang, blevet mere bevidst om vigtigheden af lærerens interkulturelle kompetencer, da det ruste både major og minoritets elever på til det fremtidiges samfund (Bilag KH, 1.1).

Delkonklusion – interkulturel kompetence

I forlængelse af kulturbegrebet bliver det tydeligt for informanterne at interkulturel kompetence også har en hovedrolle i interkulturel didaktik, og dette er en af de få, ud af mange elementer som spiller en rolle for historielærerens forståelse af interkulturel didaktik. Yderligere kommer det til syne at kompetencen er et livslangt projekt, som allerede ubevidst kan starte fra ens skolegang. Dette føre til det næste afsnit i analysen

som handler om didaktik og interkulturel undervisning, og til dette kommentere informanterne også på disse begreber fra deres synsvinkel.

Didaktik & interkulturel undervisning

Hvad er forskellen på didaktik og interkulturel didaktik? Artefakter, venskabsklasser og kongehuset, hvordan er det med til at skabe en interkulturel undervisning?

Didaktik er lærerens tilrettelæggelse af undervisning og fagdidaktikken er undervisningen i et fag som læreren tilrettelægger og med fokus på at understøtte elevernes læreprocesser (Pietras & Poulsen, 2016, s. 11). Dette er det almindelige didaktiske, og hvorledes ser interkulturel undervisning så ud, vil prøve at blive vist i nedstående afsnit.

I forlængelse af overstående var disse nævnte metoder, alternative tilgange til at fremme interkulturalitet både i og udenfor klassen. KN nævner hvordan han brugte kongehuset som omdrejningspunkt, for at kunne fremme andre landes kongestyre. RH gør brug af alternative læringsrum for fremme elevernes forståelse af andre lande og kulturer. Sidst men ikke mindst, MS som gør brug af artefakter for at kunne fremme elevernes viden og bevidsthed om andre kulturer, og tilknyttende skabe en respekt mellem elevernes diversitet i forhold deres historiske rødder.

For at kunne komme i dybden med informanternes valgte tilgang og indhold til undervisning, vil deres planlægning blive sat ind i de tre kategorier som er undervisningens *hvad, hvem og hvordan* af Buchardt og Fabrin (Buchardt & Fabrin, 2012, s. 45).

Undervisningens hvad?

For at kunne skabe den bedst mulige overblik, bliver informanternes planlægning lagt sammen til en helhed.

Informanternes undervisnings indhold i historiefaget er baseret og fokuseret imod den elevgruppe som de har til rådighed, og derudover mener jeg, at det er stof som indeholder godt potentiale. Grunden til hver deres differentieret undervisning rummer et potentiale er på grund det lægger op til diskussion, hvilket vil fremme elevernes kildekritiske færdigheder. Specielt RH og MS-undervisning er med til at øge elevernes kendskab til sig selv og hinanden, og yderligere at de kunne lære sig selv at kende og opleve, at deres klassekammerater vægter nogle ting anderledes end dem selv, og dette vil styrke elevernes evner og kompetencer indenfor diskussion, argumentation og udvidelse af perspektiv (Bilag MS, 1.4 & RH, 1.2).

Med udgangspunkt i samtalen med KN blev det tydeligt at det bærende element i hans undervisning, bestod af den monokulturelle eller vestlige historie, dog med en drejning som rettede ud imod andre verdensdele. Dette var en af de måder, han prøvede at skabe interkulturel undervisning. I arbejdet med det danske kongehus kunne han sammenligne det med andre riger, og dette gjorde han på baggrund af de få minoritetselever som var i klassen. Han nævner blandt andet at i undervisning inddrogede han også det

osmanniske rige, uden at udstille eller pålægge ansvar hos den ene tyrkiske elev, men blot for at se om elevens nysgerrighed blev forøget (Bilag KN, 1.2).

Undervisnings hvem?

En af Buchardt og Fabrins spørgsmål til interkulturel undervisning var igennem undervisningens *hvem*. I interkulturel undervisning ser man også på elevernes sociokulturelle forhold. Til dette afsnit forholder alle informanterne til elevernes sociokulturelle forhold, og tager det med i betragtning i forhold til planlægningen af undervisning. Her hænger det historiske indhold sammen med hvem det er rettet imod, og i det her tilfælde er det elever.

Undervisningens hvordan?

Det tredje spørgsmål er *hvordan*. Dette punkt fokuserer på undervisningens arbejdsformer, og dette består af to forskellige arbejdsformer. Buchardt og Fabrin pointerer at man kan arbejde med disse to metoder, når man ser på den interkulturelle undervisnings *hvordan* (Buchardt & Fabrin, 2012, s. 47).

På baggrund af overstående og i forbindelse med interviewet af mine informanter, så kommer det til syne at hver lærer, har haft fokus på elevernes interkulturelle viden. Tilgangen til fremme og fokusere på elevernes viden er ved at informanterne har fokuseret på undervisningsindholdet, og derefter arbejdsmetoden til indholdet. Det gør det bl.a. ved at anvendelse af dansk kultur, og elevernes egne kultur, hvilket i MS-tilfælde handler om de artefakter eleverne tager med til undervisning, og den bagvedliggende historie og kultur.

Delkonklusion-hvad, hvem og hvordan

De tre kategorier er metoder til planlægning af ens didaktik, i en interkulturel retning. Alle tre informanter har ubevidst anvendt denne tilgang og metode, for at kunne skabe en interkulturel undervisning. De tre informanter har indtænkt elevernes identitet og kultur, på baggrund af deres planlagte undervisning. Dog er det også vigtigt i forhold til de tre kategorier, at man har kendskab til sine elever, og yderligere en god relation til dem. Dette er noget som går igen i de interviews der er blevet lavet, og derfor vil det næste afsnit handle om hvad relation kan bidrage med.

Relation- hvad kan det bidrage med?

Inden udarbejdelsen af mit interviewskema og søgen efter et svar til min problemstilling, havde jeg ikke tænkt hvilken effekt relationen spillede for udbyttet af interkulturalitet. Dog kom det syne i informanternes svar, at relationen spillede en afgørende rolle for elevens udbytte af den generelle og interkulturelle undervisning. Canger & Kaas pointerer i deres bog ”praktikbogen”, at relationen og relationsarbejdet er vigtigt. (Canger & Kaas, 2016, s. 175). Det bliver yderligere beskrevet at lærerens relation til eleverne og deres indbyrdes relation er en forudsætning for deres trivsel, læringsforudsætninger, motivation og skolelyst. Derfor vil der til dette afsnit først og fremmest blive gjort brug af informanternes relation til eleverne, og derefter vil der blive sammenlignet med lærerens forskellige svar.

Som start og med udgangspunkt i RH's klasse, fortæller han hvordan eleverne har svært ved at identificere sig igennem ham, og han til tider har svært med at komme ud til eleverne. Til dette nævner han selv at baggrunden for dette er at, han er "kartoffeldansker" og derfor har eleverne til tiderne svært ved at fokusere i hans undervisning og til tider svært ved at respektere ham (Bilag RH, 1.5). Han supplerede dog hurtigt videre og fortalte yderligere der også var andre elementer som spillede en rolle, for hans relation til eleverne og elevernes respekt til ham. Den store problematik lå i antallet af timer, som han havde til rådighed om ugen i klassen, og derudover har han ikke andre fag i klassen hvilket gør ham til "ugens gæst" i elevernes øjne (Bilag RH, 1.5). Ifølge en rapport udarbejdet af HistorieLab, kommer det også til udtryk hos eleverne at relationen imellem læreren og eleven i historiefaget udgøre en stor rolle, da flere elever finder historiefaget tungt og kedeligt, men at relationen til læreren kan medvirke til at motivation for deltage aktiv i undervisningen bliver forøget (HistorieLab, 2019).

I forlængelse af relationens betydning for udbyttet af undervisning, kom det til syne i interviewet med MS og KN at det har været succesfuld.

KN beskriver at eleverne i hans klasse er deltagende og nysgerrige, men han understreger også at relationen har medvirket til dette. KH har udover historiefaget, klassen i dansk og kristendomskundskab, og dette har etableret en god relation imellem ham og hans elever. Han har aldrig oplevet at eleverne ikke kunne identificere sig igennem ham, eller at hans baggrund har forekommet som en problematik, selvom han underviser i en mangfoldig klasse hvor største del af klassen består af majoritets elever (Bilag KN, 1.3). Med udgangspunkt i rapporten igen er der en meget god sammenhæng af beskrivelsen og KN's erfaring med at undervise i klassen, både i dansk og interkulturel historie.

I forlængelse af KN's ekstraordinære relation til sine elever, er det også interessant at forholde sig til MS-relation til sine elever.

MS fortæller og understreget under interviewet at hans relation til eleverne har været med til at skabe den klasse dynamik som hersker i klasserummet dagen i dag, og dette er en positiv dynamik som han siden 3.klasse har arbejdet på at bygge op. Han har både klassen i dansk og historie, derfor har etableret en god relation til sine elever, hvilket gør at inddrage sine elever og tilgangen til hans historieundervisning er nemmere (Bilag MS, 1.6). Det kommer også til udtryk i interviewet at når MS prøver at differentiere sit didaktiske indhold, møder eleverne indholdet med interesse. I forlængelse af rapporten bliver der beskrevet at elever har tendens til møde historisk indhold med skeptiske øjne, dog har dette ikke været et problem eller udfordringen for MS-undervisning.

Delkonklusion- relation

I forhold til begrebet relation og dens betydning for lærerens undervisning, undervisningsformer og drivkraft, kan man se ud fra de interviews der er blevet lavt, er relationskompetencen spiller en rolle for

historie og andre undervisningsfag. Relationen kommer igennem flere timer, og ikke bare et kortvarige timer og spiller en rolle tilgangen til lærerens undervisning.

Dette fører til det næste afsnit som omhandler elevernes kulturelle forståelse af hinanden, og til dette vil to interviews med elever fra en af den pågældende skoler blive inddraget.

Elevernes kulturelle forståelse af hinanden

I søgen om hvad interkulturel didaktik betød for historielærerne, vækkede elevernes kulturelle forståelse af hinanden også min interesse. Dette afsnit vil bestå af lærerens observation af eleverne, hvor den kulturelle dimension kommer til syne. Yderligere lykkedes det at få etableret kontakt til en to majoritets elever fra RH's klasse, og taget i betragtning af corona karantænen, fik jeg lov kort at komme ud til skolen og foretage et interview med dem.

I interviewet med RH fortæller han at til tider kan nogle elever godt udelukke eller nægte at arbejde sammen med en af klassekammeraterne. Han uddyber dog at han ikke ved om det handler om elevernes kulturelle baggrund, eller om eleverne ikke fungerer med dem. Yderligere oplever han til tider at eleverne godt kan skifte over til det tyrkiske sprog, som gør at visse eleverne bliver udelukket fra fællesskabet (Bilag RH, 1.6). I forlængelse af afsnittet om *dem og os* af Lise Kvande og Nils Naastad, giver det mening det som RH fortæller om. Måden dette giver mening er at minoritetsdominansen i klassen bliver til majoriteten i dette sammenhæng, da det er den elevgruppe som har magten til at både inkludere og ekskludere klassekammerater fra fællesskabet. Dette er også med til at skabe *vi'et* og *de andre*, hvilket opstår på grund af den specifikke elevgruppe har opbygget et fællesskab igennem deres kulturelle ligheder, og anser sig selv som *os* og *de andre* som *dem*.

For at supplere videre på RH's synspunkt vil jeg inddrage et interview med to elever fra hans klasse, som er nogle af de få som ikke har tyrkisk baggrund.

Understående interview er en samtalen mellem eleven og mig, hvor "D" er interviewer og "B" er eleven.

"D: "Kan der være andre problemer? Eller ikke problemer men noget hvor du tænker – der er vi forskellige"?"

"B: Altså vi har forskellige sprog, hvor mange de tyrkiske drenge og piger snakker tyrkisk, såååå forstår jeg det ikke. Og det syntes jeg er lidt mærkeligt. Altså jeg forstår ikke hvorfor de snakker tyrkisk nogle gange så taler de tyrkiske piger tyrkisk sammen, og så kan jeg ikke forstå det. Det er lidt mærkeligt"

"D: Ja, så du synes det er lidt anderledes, og at man ikke forstår det."

"B: Ja"

"D: Føler man sig udenfor nogle gange når de snakker tyrkisk?"

"B; Ja og det er nederen, fordi vi går i klassen sammen jo" (Bilag 6, Elevinterview)

Efter interviewet talte jeg kort med B omkring det med ikke at kunne forstå, hvad der bliver sagt, når der bliver talt tyrkisk og B nævnte, at det værste var hvis man havde en dårlig dag for så kunne man tro, at det måske var noget grimt eller tarvelig de sagde om de andre i klassen eller en selv. Jeg spurgte om B syntes, at det var et stort problem. B sagde, at det mest var irriterende, hvis de så ikke gad at sige, hvad de havde sagt.

En anden problematik som også opstod, var at når de i historieundervisning skulle arbejde i grupper eller fremlægge og når nogle elever havde svært ved at udtale nogle arabiske ord i forbindelse med et forløb om pilgrimsfærden i islam.

"D: Hvad handlede det om? Altså hvorfor blev de ved med at rette dig på dig din gruppe?"

"B: Altså når vi prøvede at nævne forskellige ord, kan ikke huske ordene men de blev ved rette på os og blev lidt sure på os"

"D: Hvorfor tror du de blev sure?"

"B: Ved jeg ikke. Måske fordi det betød noget for dem eller noget" (Bilag 6, elevinterview)

Her kommer det tydeligt til syne at nogle elevgrupper i klassen har opbygget en fælles identitet baseret på deres kulturelle ligheder, og dette gør at der denne situation opstår *dem* og *os*, hvilket kan skade klassen dynamik hvis det ikke bliver lavet om til *vi*'et (Kvande & Nastaad, 2018, s. 145)

Dog kom det til syne i interviewet med MS at han ikke havde de samme udfordringer, han fortæller at hans klasse fungerer godt og eleverne ikke laver grupperinger baseret på deres kulturelle baggrund (Bilag MS). Eleverne i hans klasse har viden om de kulturelle forskellige som er i klassen, dog kommer det ikke til udtryk hos MS at eleverne ekskludere hinanden. Han fortæller dog om en lille episode, hvor han havde delt eleverne ind i grupper og den ene gruppe så snakkede et andet sprog, dog mener han ikke det var deres hensigt at udelukke de andre i gruppen (Bilag MS, 1.5). Til dette kan nævne, i forlængelse af afsnittet om *dem* og *os*, at det har lykket MS at skabe en *vi* i sit klasserum. Dette har han gjort igennem historiefaget hvor han har "fremmet" de rigtige forståelser for begrebet kultur.

Delkonklusion-elevinterview

Overstående er et par udsnit af interviewet med eleven, og det er med til at give et kort overblik over hvordan det noget som sprog, kan udgøre en kulturel forskel. Ifølge læreren kan den kulturelle dimension godt komme til syne og ændre hele klassen sociale dynamik, og interviewet med eleven er med til give overblikket over hvad kategorisering i klasserummet kan handle om.

Diskussion af den monokulturelle undervisning

I arbejdet med interkulturalitet har jeg set vigtigheden af interkulturel undervisning i en multikulturel klasse, og yderligere hvordan dette er vigtigt for elevernes kulturelle forståelse af hinanden.

Men vil interkulturel undervisning også være relevant for en monokulturel klasse, hvor der ikke er kulturel diversitet?

Jeg synes stadig det er vigtigt at have en interkulturel undervisning, også i en monokulturel klasse. For det første lever vi i dag i et samfund som er præget af utallige kulturer og derudover består befolkningsgruppen i Danmark af forskellige etniciteter. Ydermere står der beskrevet i folkeskoleloven at man skal styrke elevernes alsidige udvikling og man skal lære dem om andre lande og kulturer, men hvis man igennem ens skolegang ikke har fået historisk viden om ikke-vestlige lande, eller fået forståelse for andre kulturer, hvordan kan man så forbedre eleven i mødet med samfundet og den arbejdsdelte samfund. I historiefagets formål Stk.3, bliver det også beskrevet at eleverne skal opnå forudsætninger for at leve i demokratisk samfund, og kan man gøre dette uden at have forståelse af andre kulturer og historier?

Interkulturel undervisning er vigtigt for både lærerens og elevens udvikling, og derfor uanset diversiteten i klassen, mener jeg at det er et område som der skal undervises i.

Konklusion

Jeg vil i dette afsnit besvare min problemformulering som lyder på; *hvordan forstås og implementeres interkulturel didaktik hos historielæreren i folkeskolen og hvorvidt oplever læreren dette påvirker elevernes kulturelle forståelse af hinanden?*

I denne opgave har jeg undersøgt hvordan historielærere forstår og implementere begrebet interkulturel didaktik i deres undervisning. Derudover prøvede jeg yderligere at undersøge hvordan læreren oplever det interkulturelle aspekt påvirker elevernes kulturelle forståelse af hinanden.

Efter de diverse interviewes er det blevet ekspliciteret at interkulturel didaktik er et begreb som er abstrakt og som består af flere elementer. For at kunne forstå begrebet er man nødsaget til kunne forstå begreber som kultur, interkulturel kompetence og bruge sine egne erfaringer i processen. Derudover for at kunne implementere begrebet og for at kunne skabe en interkulturel undervisning, kommer det til syne at man skal kende sine elever, deres forudsætninger, baggrund og kulturelle rødder. I forlængelse af implementering af begrebet i undervisning, og historiefagets formål samt folkeskoleloven så kræver det at man som historielærer har historisk viden om verden, og derudover gøre indholdet interessant for eleverne.

Afslutningsvis kommer det til udtryk at lærerens rolle kan få betydning for elevernes kulturelle forståelse af hinanden, og dette kan påvirke klassen dynamiske kultur. Måden lærerens rolle kan påvirke dette er, bl.a ved valg af indhold, gruppedannelse og ustruktureret rammer. Problemstillingen jeg har ville undersøge, har været bredt, spændende og ikke mindst eksplicere det vigtigheden af lærerens interkulturelle evner i forhold

til at kunne forstå og implementer begrebet interkulturel didaktik, og yderligere er evnerne vigtige i forhold til at kunne fremme positiv kulturel forståelse imellem eleverne.

Refleksioner som kommende skolelærer

I forhold til min empiri og analyse kommer det til syne at mine informanterne arbejder i byområder og i skoler som er præget af minoritetslever, og dette vil være mit udgangspunkt hvor jeg vil prøve at komme med handlingsforslag og tiltag med fokus på at kunne inddrage eleverne i undervisning.

Som kommende lærer, er det vigtigt for mig at kunne inddrage alle elever, og med sær fokus på minoritetslever. Jeg er blevet mere fokuseret på vigtigheden af interkulturalitet, og hvordan dette kan styrke minoritetsleverne, såvel som majoritetsleverne. Baggrunden for dette er baseret på forskning af Thomas Gitz- Johansen, hvor hans forskning viser at etniske minoritetslever ses som afvigende i skolen (Johansen, 2006, s.113). Derfor bliver det yderligere vigtigt at læreren i de forskellige kommuner og skoler har erfaring om interkulturel didaktik og undervisning, da man ifølge Thommas Johansen har mange monokulturelle skoler. Hvis skolen er monokulturel, er det lærerens opgave at kunne inddrage det multikulturelle i klasserummet, da de fleste skoler dagen i dag har flere etiske minoritetslever i klassen (Ibid., s. 114).

Min personlige mening vil være at alle nye og gamle lærere skal have haft et kursus eller lign form for undervisning i interkulturalitet, da det ikke kun styrker og forbereder de etniske minoritetslever, men også majoritetsleverne. Samfundet i dag består af flere forskellige kulturelle grene, og hvis skolerne ikke har lærere som kan forberede eleverne til flere kulturelle samfund, så vil eleverne blive ramt af et ”kulturchok”.

Perspektivering

På baggrund af min analyse og konklusion har jeg valgt at perspektivere til lærerens interkulturelle kompetence. Jeg har på baggrund af min undersøgelse og opgave, opdaget vigtigheden af lærerens interkulturelle kompetence i arbejdet med den interkulturelle undervisning i folkeskolen. Jeg har i teori og analysedelen pointeret at den interkulturelle kompetence er et livslangt projekt, som man ikke tilegner sig hurtigt. Dette har fået mig til at reflektere over min egen interkulturelle kompetence, som jeg må erkende, ikke er fuldt udviklet endnu. Selv med et ophold i udlandet hvor fokuset var interkulturel kompetence og hvordan man kunne inddrage alternativer til undervisning, så føler jeg stadig ikke ekspert af begrebet.

Hvad betyder dette for mit fremtidige job som kommende lærer og derudover hvad betyder det for formidling af min undervisning. Ifølge Buchardt og Fabrin kræver det pædagogiske fokus på kulturer meget af lærerens egen kulturelle sensitivitet og kritiske bevidsthed, og man må som lærer hele tiden selv arbejde med disse kompetencer (Buchardt og Fabrin, 2014, s. 81). Det er et langvarigt mål at kunne tilegne sig interkulturel kompetence, men vigtigheden af kompetencen kan man ikke komme udenom. Hvis man mestrer begrebet, kan man efter min mening, tænke i flere forskellige undervisninger og undervisningsindhold. Der er altså vigtigt for mig, som kommende lærer, at besidde interkulturel kompetence, hvis jeg selv skal formidle det. Man skal være meget bevidst om, hvilken verden man både

viser og gør eleverne klar til. Når jeg som lærer en dag, mestrer begrebet, vil jeg blive ekspert formidle verden fra forskellige perspektiver og ikke kun ud fra mit eget perspektiv.

Litteraturliste

Bjørndal, C. R. P. (2014). *Det vurderende øje - Observation, vurdering og udvikling i undervisning og vejledning*. Forlaget Klim.

Buchardt, M., & Fabrin, L. (2012). *Interkulturel didaktik*. Gyldendal

Butters, N. B. & Bøndergaard, J.T. (2010). *At gøre kultur i skolen*. Akademisk Forlag

Canger, T., & Aagaard Kaas, L. (2016). *Praktikbogen- Didaktik, Klasseledelse, og Relationsarbejdet*. Hans Reitzels Forlag.

Farr, E., Rohde, L & Smidt, L. (2009). *Klædt på til verden*. Geografforlaget

Johansen, G. T. (2006). *Den multikulturelle skole- integration og sortering*. Roskilde Universitetsforlag

Kvale, S. (2002). "Interviewsituationen." I: *Interview: en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. (s.133-136) Hans Reitzel.

Kvande, L., Naastad, L. (2018). *Hva skal vi med historie- historiedidaktik i teori og praksis*. Universitetsforlaget.

Nordenbo. S. E. (2012). *Dannelse, kompetence og uddannelse*. Gyldendal

Risager, K. et al. (2000). *Interkulturel kompetence*. Sprogforum 18, (14-20).

Poulsen, J. A., & Pietras, J. (2016). *Historiedidaktik - mellem teori og praksis*. København: Hans Reitzels Forlag

Hjemmesider:

Historielab rapport, lokaliseret d. 20/5- 2020 på <http://historielab.dk/wp-content/uploads/2016/01/Rapport-Historiefaget-i-fokus-dokumentationsindsatsen-enderlig-version.pdf>

Pub.uvm.dk: Nøglekompetencer, interkulturel kompetence Lokaliseret d. 8/1-15:

<http://pub.uvm.dk/2002/nkr/dokumentationsrapport/9.html>

Undervisningsministeret folkeskoleloven, lokaliseret d 20/5-2020 på <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/823>

Bilag 1- Historiefagets formål

1 Fagets formål

Eleverne skal i faget historie opnå sammenhængsforståelse i samspil med et kronologiske overblik og kunne bruge denne forståelse i deres hverdags- og samfundsliv. Eleverne skal blive fortrolige med dansk kultur og historie.

Stk. 2. Eleverne skal arbejde analytisk og vurderende med historiske sammenhænge og problemstillinger for at udbygge deres forståelse af menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne og opnå indsigt i kontinuitet og forandring.

Stk. 3. Elevernes historiske bevidsthed og identitet skal styrkes med henblik på, at de forstår, hvordan de selv, deres livsvilkår og samfund er historieskabte. Derved opnår eleverne forudsætninger for at leve i et demokratisk samfund.

Bilag 2- Interviewskema

Briefing	
Præsentation af forskere	Jeg introducerer mit navn, uddannelse og fag (historie).
Præsentation af formål	Jeg præsenterer mit felt og fokus på interkulturel didaktik og elevers kulturelle forståelse, herunder differentieringspraksis og inkludering af elever med
Anonymisering	Jeg informerer om, at interviewet er anonymt, og at informantens navn ikke vil blive nævnt i min opgave. Jeg gør opmærksom på muligheden for, at informanten kan fortryde sine svar og bede os om ikke at anvende det i vores opgave.
Introduktion af informanten	Jeg beder informanten om kort at introducere sig selv.

Forskningsspørgsmål	Interviewspørgsmål
<p>Hvilke forudsætninger, forståelser og erfaringer har informanten med interkulturel didaktik og undervisning?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Kan du fortælle mig, om hvordan du forstår interkulturel didaktik og har du anvendt det i gennem din tid som lærer?</i> 2. <i>Hvordan mener du at have udviklet særlige kompetencer relateret interkulturel didaktik? (herunder uddannelse, efteruddannelse, arbejds erfaringer)</i> 3. <i>Hvad synes du fungerer godt i din klasse når eller hvis du anvender en multikulturalistisk tilgang? (både nu og baseret på tidligere erfaringer)</i> 4. <i>Hvad oplever du som udfordrende i din klasse når du anvender interkulturelle tilgange? (både nu og baseret på tidligere erfaringer)</i>
<p>Hvordan foregår informantens multi/interkulturelle undervisning?? - Hvilke strategier, tiltag og overvejelser?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. <i>Kan du beskrive, hvordan en typisk undervisning i din/dine klasse(r)? (eventuelt flere beskrivelser)</i> 6. <i>Hvilke materialer benytter du i din interkulturelle didaktik?</i> 7. <i>Hvilke overvejelser har du gjort i forbindelse med valg af materiale?</i> 8. <i>Hvilke metoder og undervisningsaktiviteter anvender du i din interkulturelle undervisning</i> 9. <i>Hvilke overvejelser har du gjort i forbindelse med valg af metoder og aktiviteter?</i> 10. <i>Hvilke tiltag gør du brug af for at imødekomme de (hvis du møder) udfordringer, du oplever i interkulturel undervisning? (jævnfør spørgsmål 4)</i>

<p>Hvilken oplevelse og overvejelser har informanten om undervisning af elever forskellige kulturelle baggrunde?</p>	<p>11. <i>Kan du beskrive dine oplevelser og erfaringer i forhold til historieundervisningen med elever af forskellige kulturelle baggrunde?</i></p> <p>12. <i>Hvilke tiltag gør du brug af for at inddrage alle elever?</i></p> <p>13. <i>I hvilket omfang oplever du, at du kan få den vejledning og de ressourcer, som du har brug for at imødekomme minoritets elever?</i></p> <p>14. <i>Kan du give et eksempel på, hvor gruppen af elever med minoritetsbaggrunde har haft betydning for din planlægning og gennemførelse af undervisning? - Hvor ofte forekommer sådanne situationer?</i></p>
<p>Hvilken forståelse har informanten af inklusion og undervisningsdifferentiering i danskundervisningen, og hvorledes implementere informanten hendes overvejelser?</p>	<p>15 <i>Kan du give et eksempel på, hvordan du indtænker inklusion i din historieundervisning? (generelt og inklusion af den specifikke elevgruppe)</i></p> <p>16. <i>Hvad synes du er det vigtigste i forhold til inklusion i din historieundervisning?</i></p> <p>17. <i>Hvilke muligheder og barriere oplever du i dit arbejde med inklusion i historieundervisning?</i></p>

Debriefing

Afrunding	<p>Jeg spørger informanten, om han har mere at tilføje, og/eller om der er noget, han ønsker at uddybe.</p> <p>Jeg spørger, om informanten har nogen spørgsmål til os.</p>
Opsummering	Jeg takker af og giver min kontaktoplysning, hvis informanten skulle ønske at spørge om eller tilføje noget senere.

Bilag 3- MS-interview

1.1

D: Du nævner at der mange forskellige kulturer i klassen?

MS: Der er rigtig mange forskellige kulturer der hersker i klassen som de også selv er blevet mere og mere opmærksomme på jo ældre de bliver.

1.2

D: Når der er så mange subkulturer som du nævner, hvordan møder dem så bedst muligt?

MS: Altså man skal have en åbenhed i mødet med andre kulturer, dette er jeg selv blevet opmærksom på under mit ophold i Irland og Nepal hvor jeg har arbejdet som skolelærer, og dette har givet mig gode redskaber i mødet med andre kulturer

1.3

D: Du nævner interkulturel kompetence, kan du uddybe det?

MS: Ja. Altså det er kompetencer som man som lærer, efter min mening, skal have for at imødekomme alle elever og deres baggrund. Jeg har personligt som nævnt tidligere, opbygget dette igennem mit arbejde i udlandet, og derfor har jeg været fokuseret på dette siden jeg fik klassen i 3 klasse. Det er kompetencer som rusten en på til mødet med de diverse kulturer og det er noget som tager lang tid for at bygge op.

1.4

D: Hvordan implementere du så dette begreb i din undervisning, kan du komme med et eksempel?

MS: Altså jeg har en gang arbejdet med artefakter, ment på den måde at eleverne skulle tage en genstand med hjemmefra, som enten beskrev deres kulturer eller historie, og dette fangede elevernes interesse rigtig meget. Jeg husker specielt at elev havde det her blå øje med, som havde symbolsk betydning i den tyrkiske kultur, og alle eleverne vare spændte og nysgerrige om at høre om det.

1.5

D: Har du oplevet at elevernes kulturelle forskel kommer til syne til tider?

MS: Det forstår jeg ikke helt, men altså nogle gange kan nogle elever snakke et andet sprog end dansk og engelsk, men jeg tror ikke de mener noget ondt i det, men at de er mere nysgerrige om deres egen kultur.

1.6

D: Så du mener relationen til dine elever udgøre en rolle for din undervisning?

MS: Ja enorm meget. Altså jeg har klassen i flere fag, og det har kun gavnet udfaldet af mine undervisningstimer, generelt set. Så jeg med garanti sige at relationen spiller en kæmpe rolle ja.

Bilag 4- RH-interview

1.1

D: Hvordan forstå du så begrebet interkulturel didaktik?

RH: Altså jeg forstår det som man skal kende til kulturer og andres kulturer, og kende deres baggrund og hvordan de kan påvirke hinanden. Men ikke kun kende til andre landes kulturer, men også forskellige byer i Danmark hvor kultureren kan være anderledes.

1.2

D: Hvordan har du så prøvet at implementere begrebet interkulturel didaktik i din undervisning?

RH: Altså hver gang jeg for overrakt en nye klasse, så prøver at skabe de her venskabsklasser i andre byområder, og dette gør jeg så eleverne kan se selvom man har samme kulturer, kan man godt være anderledes og det er okay.

1.3

D: Du nævner interkulturel kompetence, hvorfor er det vigtigt?

RH: Interkulturel kompetence er vigtig for at forstå interkulturel didaktik for det første, og udover det skal man have kompetencer som rusten en på til mødet med eleverne og deres kultur. Og dette er noget jeg har bygget videre på i flere år, for at få de bedst mulige egenskaber og kompetencer.

1.4

D: Du nævner elevernes familie også spiller en rolle, hvad mener du med det?

RH: Elevernes familie spiller en rolle på det punkt at de til tider godt kan være lidt ekstreme, hvis jeg kan sige det sådan. Jeg har et par gange fået klager fra forældre, på grund af det undervisningsindhold jeg har brugt i undervisning.

1.5

D: Kan du uddybe det? Altså at eleverne ikke respekter dig til tider?

RH: Først og fremmest tror jeg de har svært ved at identificere sig igennem mig, og det at være kartoffel dansker gøre det bare svære for dem at respektere mig som de ville gøre med en anden lærer, som måske lignede dem. Ikke nok med det, så har så få timer med dem, at jeg i deres øjne bare er ugens gæst, og dette påvirker relationen meget.

1.6

D: Hvordan kommer elevernes kulturelle forskelligheder til syne, kan du komme med et eksempel?

RH: De har en tendens til tider at snakke tyrkisk, jeg ved ikke om de kun er i min undervisning, men dette medvirker til at eleverne udelukker andre hvilket kan forekomme som en problematik.

Bilag 5- KN-interview

1.1

D: Hvordan kan det være du er så opmærksom på interkulturalitet?

KH: Jeg tror det stammer helt tilbage fra min skolegang, hvor jeg følte hverken min kultur eller baggrund ikke blev anerkendt eller anvendt i undervisning, og derfor er jeg som jeg er i dag. Men det skal ikke handle om mig nu, men eleverne. De skal have interkulturel undervisning så de kan forberede deres møde med det danske samfund.

1.2

D: Hvordan skabte du så en interkulturel undervisning, kan du fortælle lidt om det?

KH: Det jeg gør når jeg underviser, altså f.eks da vi havde et forløb om det danske kongehus, så kunne jeg finde på at finde parallel i verden, som elevernes baggrund kunne bestå af. På den måde kunne jeg se om det vækkede elevernes interesse eller ikke.

1.3

D: Hvordan er forholdet mellem dig og dine elever, nu hvor du fortæller største del af klassen er majoritetselever, respektere de dig så?

KH: Jeg har aldrig haft problemer på det relationelle punkt med mine elever, men jeg tror det også handler om at jeg har dem i flere fag, hvilket gør det nemmere at få en god relation til dem.

Bilag 6 – Elevinterview

D: Hej, har du det godt b?

B: Hej ja det har jeg, har du det godt

D: Dejligt at høre, og jo tak det har jeg

B: Ok

D: Først og fremmest hvordan synes du det går i klassen?

B: Det går ok

D: Hvad med dine klassekammerater, har du det godt med dem?

B: Nogle af dem, ikke alle

D: Hvorfor ikke alle?

B: Jeg snakker ikke så meget med alle, fordi de tit kan være irriterende

D: Kan der være andre problemer? Eller ikke problemer men noget hvor du tænker – der er vi forskellige?

B: Altså vi har forskellige sprog, hvor mange de tyrkiske drenge og piger snakker tyrkisk, såååå forstår jeg det ikke. Og det syntes jeg er lidt mærkeligt. Altså jeg forstår ikke hvorfor de snakker tyrkisk nogle gange så taler de tyrkiske piger tyrkisk sammen, og så kan jeg ikke forstå det. Det er lidt mærkeligt

D: Ja, så du synes det er lidt anderledes, og at man ikke forstår det.

B: Ja

D: Føler man sig udenfor nogle gange når de snakker tyrkisk?

B; Ja og det er nederen, fordi vi går i klassen sammen jo

D: Det kan jeg godt forstå, det må være rigtig trist

B: Ja

D: Har du prøvet dette andre gange, altså f.eks udenfor, på gangen eller når der har været fremlæggelser?

B: Ja jeg har prøvet det under fremlæggelse før med min gruppe

D: Hvad skete der?

B: De blev ved med at rette os

D: Hvad handlede det om? Altså hvorfor blev de ved med at rette dig på dig din gruppe?

B: Altså når vi prøvede at nævne forskellige ord, kan ikke huske ordene men de blev ved rette på os og blev lidt sure på os

D: Hvorfor tror du de blev sure?

B: Ved jeg ikke. Måske fordi det betød noget for dem eller noget

D: Man kan være lidt anderledes på nogle punkter, det kan ske, tænker du ikke det?

B: Jo

D: Men du skal til time nu, så tak for din tid B

B: Det var så lidt

Bilag 7 – Interviews med optagelse

Interview af MS: <https://drive.google.com/file/d/1aZ8RUCb15vkVDCyI7cKCCqsw8E1-1eRw/view?usp=sharing>

Interview med RH: <https://drive.google.com/file/d/13AuHzsFH3y7KxDNkhJEB-H79K6CBbG8d/view?usp=sharing>

Interview med KN:

<https://drive.google.com/file/d/1qLUN8GgULhfYfLifk2vNDndbvBBzvRda/view?usp=sharing>